

بررسی عوامل مؤثر بر گرایش جوانان به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی ایران

فرهان پرنون^۱

نازنین ملکیان^۲

نوروز هاشم زهی^۳

چکیده

زمینه و هدف: تحقیق حاضر عوامل مؤثر بر گرایش جوانان نسبت به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی ایران را بررسی کرده است. در حال حاضر ما با دوره‌ای از تجدد در ایران روبرو هستیم که جامعه اسلامی ایران سعی بر حفظ هویت ملی خود دارد و همچنین با استفاده از دین‌محوری درصدد پیشرفت و ترقی در عرصه‌های مختلف علمی و فناوری و کشاورزی و غیره است. از این‌رو جوانان انقلابی و ارزش‌مدار ایرانی نیز نه تنها از جامعه اسلامی- ایرانی دوره انقلاب اسلامی خارج نیستند بلکه به تعبیر مناسب‌تر این جوانان ارزشی و آرمان‌خواه و پایبند به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی در تداوم فرایند انقلاب اسلامی نقش‌آفرینی می‌کنند. از این‌رو عوامل مؤثر بر گرایش جوانان به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی، حائز اهمیت در عمل و نظر است که این پژوهش به آن اهتمام ویژه‌ای دارد.

روش: این تحقیق کمی و پیمایشی است. جامعه آماری تحقیق جوانان (۱۸ تا ۳۵ سال) منطقه سه شهر تهران و حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان ۱۷۳ انتخاب شده است و شیوه نمونه‌گیری تحقیق، نمونه‌گیری خوشه‌ای است. مقدار آلفای کرونباخ پرسشنامه تحقیق (۰/۹۵۸) و یافته‌های تحقیق با استفاده از آزمون تحلیل رگرسیون خطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند.

یافته‌ها و نتیجه‌گیری: یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که به ترتیب بیشترین میانگین متعلق به متغیر گرایش جوانان به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی (۳,۸۷۷۰)، هویت ملی (۳,۸۶۶۲)، دین‌داری (۳,۵۹۴۷)، اعتماد اجتماعی (۳,۳۸۷۲)، رسانه‌های داخلی (۳,۰۲۴۶)، و کمترین میانگین متعلق متغیر مشارکت اجتماعی (۳,۰۲۱۰) است. همچنین نتایج آزمون تحلیل رگرسیون خطی نشان می‌دهد که به ترتیب بیشترین تأثیر میزان ضریب بتا متغیر هویت ملی (۰/۵۷۸)، مشارکت اجتماعی (۰/۲۸۰)، اعتماد اجتماعی (۰/۲۳۸) تأثیر معناداری بر متغیر گرایش به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی نشان می‌دهند اما تأثیر دو متغیر دین‌داری و رسانه‌های داخلی بر متغیر وابسته تحقیق یعنی گرایش به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی معنادار نیست.

واژه‌های کلیدی: ارزش‌های فرهنگی، جوانان، انقلاب اسلامی.

۱. کارشناس ارشد جامعه‌شناسی انقلاب اسلامی، (نویسنده مسئول) farhan.parnon@gmail.com
۲. استادیار گروه علوم ارتباطات اجتماعی، واحد شرق تهران، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران nz.malekian@gmail.com
۳. استادیار گروه علوم ارتباطات اجتماعی، واحد شرق تهران، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران no_hashemzehl@gmail.com

مقدمه

اگر تشکیل سلسله صفویه را مستثنا نماییم، شاید بتوان انقلاب اسلامی را بزرگ‌ترین تحول تاریخی‌ای دانست که از ظهور اسلام تاکنون در ایران در سال ۱۳۵۷ به وقوع پیوسته است (زیباکلام، ۱۳۷۵: ۴۷)؛ و این حادثه بزرگ آن‌چنان شگفتی آفریده که به قول «دیلیپ هیرو» در طول شصت سال گذشته در هیچ‌یک از ممالک دنیا هم‌تا ندارد (محمدی، ۱۳۸۲: ۱۶). اندیشمندان بزرگی همچون «فوکو» نیز در این رابطه می‌گویند: این انقلاب نیست، یعنی نوعی از جا برخاستن و بر پا ایستادن نیست؛ بلکه قیام انسان‌های دست‌خالی است ... شاید این نخستین قیام بزرگ بر ضد نظام‌های جهانی باشد، مدرن‌ترین و دیوانه‌وارترین صورت شورش (فوکو، ۱۳۸۹: ۶۵).

با توجه به ذات معنوی و دینی انقلاب اسلامی ارزش‌های فرهنگی، اساس و پایه انقلاب اسلامی را تشکیل می‌دهند تا جایی که می‌توان گفت انقلاب اسلامی یک انقلاب فرهنگی عظیم و بنیادین است؛ اما قضیه تنها به اینجا ختم نمی‌شود بلکه ارزش‌های دینی و فرهنگی انقلاب اسلامی با توجه به تحولات چند دهه اخیر جامعه ایران و به‌ویژه عصر جهانی شدن، خود دست‌خوش حوادث و متغیرهای فراوانی بوده است که در برخی موارد باعث کم‌رنگ شدن این ارزش‌ها یا به تعبیری فاصله گرفتن اقشاری از مردم و به‌ویژه جوانان از این ارزش‌ها شده است؛ اما هنوز بیشتر جوانان این مرز و بوم به این ارزش‌ها پایبند هستند و این ارزش‌ها در نزد قشر عظیمی از جوانان مؤمن و انقلابی نه‌تنها کم‌رنگ نشده است بلکه در چند سال اخیر این جوانان مؤمن و انقلابی نسبت به حفظ و انتشار این ارزش‌ها مصمم‌تر نیز شده‌اند؛ از این‌رو آنچه مورد توجه ما در این پژوهش است توجه به عوامل مؤثر بر گرایش جوانان به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی ایران است که در یک نگاه سطحی و مختصر به‌لحاظ نظری به نظر می‌رسد متغیرهای دین‌داری، گرایش به هویت ملی، مشارکت اجتماعی، اعتماد اجتماعی و استفاده از رسانه‌های داخلی مهم‌ترین متغیرها یا عواملی هستند که بر گرایش جوانان به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی تأثیرگذار بوده است. بدین ترتیب هدف اصلی این پژوهش بررسی عوامل مؤثر بر گرایش جوانان به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی ایران است. همچنین سؤال اصلی پژوهش

نیز عبارت است از این که: چه عواملی بر گرایش جوانان به ارزش های فرهنگی انقلاب اسلامی ایران تأثیرگذار است؟

پیشینه تحقیق

در مورد موضوع این پژوهش، تحقیق خارجی یافت نشد؛ اما تحقیقات داخلی فراوانی انجام گرفته است که به برخی از آن ها اشاره می شود.

- اسکندرپور (۱۳۹۶) تحقیقی با عنوان «طراحی مدل ارزش های فرهنگی اسلامی در دانشگاه پیام نور» با هدف تدوین الگوی ارزش های فرهنگی اسلامی انجام داده است که یافته های تحقیق شامل ۷۷ متغیر آشکار، ۱۱ سازه پنهان جزئی و ۱۲ مفهوم اساسی (اخلاق اسلامی، ارزش های اسلامی، شایسته سالاری، نشاط، سعه صدر، روحیه جهادی، کارمندسالاری، عدالت، تبعیت از ولایت و تشکیل خانواده و احترام به همسر) بود. به طور کلی نتایج یافته های تحقیق نشان می دهد در مرحله اول، برآزش الگو تأیید شد و نشان داد که سازه ها در سطح رضایت بخش روایی قرار دارند. در مرحله دوم؛ شایسته سالاری، روحیه جهادی، تبعیت از ولایت و تشکیل خانواده و احترام به همسر، به عنوان ابعاد ارزش های فرهنگی اسلامی در دانشگاه پیام نور شناسایی شدند.

- مدنی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان «طراحی مدل فرهنگ جهادی مبتنی بر مبانی دینی و ارزش های انقلاب اسلامی در دانشگاه اسلامی (مورد مطالعه دانشگاه علامه طباطبایی)» به طراحی الگوی فرهنگ جهادی مبتنی بر اصول دینی و ارزش های انقلاب اسلامی در دانشگاه اسلامی پرداخته است. طبق یافته های این پژوهش سه فرهنگ جهادی در دانشگاه اسلامی و ۲۳ شاخص شناسایی و تبیین شده است. همچنین بر اساس نتایج فرهنگ تعهد محور رتبه نخست و فرهنگ دانش محور رتبه سوم را از نظر خبرگان تحقیق به دست آورده است. بین شاخص ها، مهم ترین عاملی که خبرگان تحقیق، بیشترین اهمیت را نسبت بدان قائل شده اند، ویژگی ولایت مداری است.

- بختیاری و قاسم آقا (۱۳۹۳) پژوهشی با عنوان «الگوی ارزش های اسلامی - انقلابی برای نسل های آینده انقلاب بر مبنای دیدگاه های امام خمینی و مقام معظم رهبری» انجام دادند که هدف از آن دستیابی به الگوی ارزش های اسلامی - انقلابی برای ترویج این ارزش ها در نسل های آینده

بوده است. نتایج این تحقیق نشان داد که ارزش‌های اسلامی انقلابی دارای هفت بُعد: حاکمیت الهی، ظلم‌ستیزی و مبارزه با دشمن، استقلال همه‌جانبه، پشتیبانی از محرومان و مستضعفان، مردم‌سالاری دینی و آزادی و عدالت اسلامی است.

- جهانگیری (۱۳۹۱) در پژوهشی به بررسی عوامل مرتبط با جهت‌گیری ارزشی جوانان (مطالعه موردی دانشجویان دانشگاه شیراز) می‌پردازد. این پژوهش سعی دارد تا با بهره‌گیری از روش پیمایش، عواملی را که با جهت‌گیری ارزشی جوانان در ارتباط است، بررسی کند. نتایج تحقیق حاکی از آن است که ۲۱/۶ درصد از افراد به سمت جهت‌گیری ارزشی مادی‌گرایانه تمایل نشان داده‌اند در حالی که ۷۸/۴ درصد از افراد به جهت‌گیری ارزشی فرامادیگرایانه متمایل هستند.

- احمدی و حامد (۱۳۹۰) در تحقیقی با عنوان سنجش وضعیت تفاوت نسل‌ها در ابعاد فرهنگی، اجتماعی (مطالعه موردی شهر کرمانشاه) دریافتند که تفاوت دو نسل در مقوله‌های نوگرایی، مادی‌گرایی / فرامادیگرایی، نگرش به زنان و خانواده، معنی‌دار بوده و این نسل جوان است که در هر چهار مقوله، رتبه بالاتری کسب کرده است.

- طالبان و همکاران (۱۳۸۹) بر اساس تحلیل ثانوی نتایج پیمایش‌های ملی سال‌های ۱۳۵۳ تا ۱۳۸۸، روند تغییرات ارزش‌های اجتماعی جامعه ایران در این بازه زمانی را بررسی کردند. نتایج تحقیق حاکی از آن بود که میزان اهمیت ارزش‌های مادی برای جامعه ایران از دهه پنجاه تا دهه سوم انقلاب افزایش داشته است؛ همچنین نسبت اهمیت بیشتر شاخص‌های ارزش‌های معنوی از دهه پنجاه تا دهه سوم انقلاب کاهش یافته و میزان اهمیت ارزش‌های مادی و معنوی برای گروه سنی پنجاه به بالا (جوانان قبل از انقلاب) بیشتر از گروه سنی جوانان امروزی است.

- دهستانی اسفندآبادی (۱۳۸۵) در تحقیقی با عنوان «تأثیر بررسی پایگاه اجتماعی اقتصادی دانش آموزان بر جهت‌گیری ارزشی آن‌ها (مطالعه موردی دبیرستان‌های شهر شیراز)» دریافتند که متغیرهای احساس امنیت، شیوه تربیتی خانواده، عضویت والدین در تشکلهای سیاسی و اجتماعی، منزلت شغلی والدین و استفاده از وسایل رفاهی دارای بیشترین تأثیر بر جهت‌گیری ارزشی بوده‌اند.

چارچوب نظری تحقیق

در این پژوهش چارچوب نظری تحقیق به شرح جدول (۱) تدوین شده و الگو مفهومی تحقیق در شکل (۱) ارائه شده است. بر این اساس، ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های هر یک از متغیرها و همچنین نظریه‌پرداز هر متغیر در جدول (۱) نشان داده شده است. همچنین شکل (۱) الگوی مفهومی از جدول مذکور را ارائه می‌کند.

جدول (۱) چارچوب نظری تحقیق

متغیر	ابعاد / مؤلفه‌ها/ شاخص	نظریه‌پرداز
دین‌داری	بُعد اعتقادی - بُعد پیامدی - بُعد تجربی - بُعد مناسکی	گلاک و استارک
اعتماد اجتماعی	اعتماد تعمیم‌یافته - اعتماد خانوادگی - اعتماد نهادی	گامبتا - ۱۹۸۳ پاتنام - ۱۹۹۳
مشارکت اجتماعی	مشارکت در فعالیت‌های مختلف - عضویت در گروه‌ها و نهادها	بیرو - ۱۳۷۰
هویت ملی	هویت تاریخی - هویت سیاسی - هویت فرهنگی	تاجیک
رسانه‌های داخلی	دیداری - شنیداری	تیلور و هیل
ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی ایران	حاکمیت الهی - ظلم‌ستیزی و مبارزه با - دشمن - استقلال همه‌جانبه - پشتیبانی از محرومان و مستضعفان - مردم‌سالاری دینی - آزادی - عدالت اسلامی	دیدگاه امام خمینی (ره) دیدگاه مقام معظم رهبری

شکل (۱) الگو مفهومی تحقیق

اعتقادی	دینداری	ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی
پیامدی		
مناسکی		
تجربی		
هویت تاریخی	گرایش به هویت ملی	
هویت سیاسی		
هویت فرهنگی		
اعتماد تعمیم یافته	اعتماد اجتماعی	
اعتماد خانواده		
اعتماد نهادی		
مشارکت در فعالیت‌ها	مشارکت اجتماعی	
عضویت در گروه‌ها		
دیداری	رسانه‌های جمعی داخلی	
شنیداری		

روش تحقیق

روش تحقیق حاضر با توجه به اهداف و فرضیه‌های مطرح شده از نوع تحقیقات توسعه‌ای و از نظر ماهیت داده‌ها کمی و همچنین از نظر شیوه گردآوری داده‌ها پیمایشی است. در این پژوهش با استفاده از پرسشنامه با سؤالات بسته، داده‌های تحقیق گردآوری شده است. جامعه آماری تحقیق افراد ۱۸ تا ۳۵ سال منطقه ۳ شهرداری تهران بودند و از فرمول مورگان برای تعیین حجم نمونه استفاده شد که در نتیجه تعداد حجم نمونه تعداد ۱۷۳ نفر انتخاب شدند. برای نمونه‌گیری، از روش خوشه‌ای استفاده شده است به طوری که پرسشنامه‌های تحقیق در همه محله‌های منطقه ۳ شهر تهران پخش شدند و سپس با رجوع به بلوک‌های محله مورد نظر با رجوع به درب منازل سعی شد پرسشنامه‌ها تکمیل شود. به علاوه برای تکمیل کار از مکان‌های عمومی مثل مساجد و مراکز خرید نیز استفاده شده است.

در این مقاله به منظور محاسبه پایایی ابزار تحقیق (پرسشنامه) از روش پایایی همپا و مهم‌ترین شاخص آن یعنی آلفای کرونباخ (منصوریان، ۱۳۸۱: ۸۳) سود جستیم. این آزمون به ما می‌گوید که آیا اجزای درونی یک شاخص با هم سازگاری دارند. اگر مقدار آلفا از ۰/۷ بیشتر باشد، سازگاری درونی مناسبی بین گویه‌ها وجود دارد و اگر بین ۰/۶ تا ۰/۷ باشد، نشان‌دهنده سازگاری درونی تقریباً مناسب و یا قابل قبول است. اما اگر مقدار آلفا کمتر از ۰/۵ باشد، سازگاری درونی ضعیفی بین گویه‌ها را نشان می‌دهد که قابل قبول نیست. جدول (۲) نتایج آلفای کرونباخ متغیرهای تحقیق را نشان می‌دهد.

جدول (۲) نتایج آلفای کرونباخ متغیرهای تحقیق

متغیرهای مفهومی تحقیق	تعداد سؤالات	آلفای کرونباخ
دین‌داری	۱۱	۰/۹۱۴
هویت ملی	۱۳	۰/۸۶۹
اعتماد اجتماعی	۱۰	۰/۸۵۷
استفاده از رسانه‌های داخلی	۴	۰/۶۵۲
مشارکت اجتماعی	۶	۰/۸۴۲
گرایش جوانان به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی	۷	۰/۹۵۳
کل	۵۱	۰/۹۵۸

پس از جمع‌آوری پرسشنامه و استخراج و طبقه‌بندی پاسخ‌ها به‌منظور بررسی نتایج حاصل از پرسشنامه از آزمون‌های آماری استفاده گردید، به‌طوری‌که ابتدا گزینه‌های مربوط به سؤالات به ترتیب مقادیر عددی یک تا پنج در نظر گرفته شد و سپس کلیه مراحل آماری و آنالیز داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS انجام پذیرفت. بر این اساس داده‌های این تحقیق با بهره‌گیری از آمار توصیفی همچون درصد فراوانی و فراوانی نسبی و میانگین و همچنین آمار استنباطی تحلیل رگرسیون خطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

برای تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش ابتدا اطلاعات جمعیت شناختی پاسخگویان در قالب جداول و نمودارهای توزیع فراوانی و فراوانی نسبی توصیف شده است. سپس شاخص‌های میانگین متغیرهای تحقیق با استفاده از آماره‌های توصیفی مورد تحلیل قرار گرفته است. در نهایت، فرضیه‌های تحقیق با استفاده از رگرسیون خطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

یافته‌های تحقیق

الف) داده‌های جمعیت‌شناختی تحقیق نشان داده که:

- از لحاظ جنسیت: ۱۲۶ نفر از پاسخگویان (۷۲/۸ درصد) مرد و ۴۷ نفر (۲۷/۲ درصد) زن هستند.

- از لحاظ وضع تأهل: ۱۰۳ نفر از پاسخگویان (۵۹/۵ درصد) متأهل و ۷۰ نفر (۴۰/۵ درصد) مجرد هستند.

- از لحاظ سن: به ترتیب بیشترین فراوانی مربوط به گروه سنی ۲۶ تا ۳۵ سال به تعداد ۱۱۷ نفر (۶۷/۶ درصد) و زیر ۲۵ سال ۵۶ نفر (۳۲/۴ درصد) است.

- از لحاظ مدرک تحصیلی: ۵۱ نفر (۲۹/۵ درصد) دارای مدرک سیکل و دیپلم، ۸۳ کاردانی و کارشناسی (۴۸/۰ درصد) و ۳۹ نفر داری مدرک کارشناسی ارشد و دکتری (۲۲/۵) هستند؛ بنابراین بیشترین فراوانی مربوط به مدرک کاردانی و کارشناسی به میزان ۴۸/۰ درصد است.

- از لحاظ وضع فعالیت و اشتغال: ۳۶ نفر (۲۰/۸ درصد) بیکار، ۶۱ نفر (۵۳/۳ درصد) شغل دولتی، ۴۶ نفر (۲۶/۶ درصد) شغل آزاد و ۳۰ نفر (۱۷/۳ درصد) دانشجو هستند؛ بنابراین بیشترین فراوانی پاسخگویان مربوط به شغل دولتی به میزان ۲۶/۶ درصد است.

ب) اطلاعات توصیفی متغیرهای تحقیق نشان می‌دهد:

- از لحاظ میانگین شاخص‌های متغیر دین‌داری: بیشترین میانگین به میزان (۴,۵۴۳۴) مربوط به شاخص گویه ۱ (تا چه اندازه به وجود خدا اعتقاد دارید؟) و کمترین میزان میانگین (۳,۰۵۲۰) مربوط به گویه ۹ (در خواندن نمازهای پنج‌گانه چه اندازه مقید هستید؟) است.

- از لحاظ میانگین شاخص‌های متغیر هویت ملی: بیشترین میانگین به میزان (۴,۴۸۵۵)

مربوط به شاخص گویه ۲۴ (تا چه اندازه نسبت به برافراشته شدن پرچم ملی احساس افتخار می‌کنید؟) و کمترین میزان میانگین (۳,۲۱۳۹) مربوط به گویه ۱۶ (تا چه اندازه نسبت به مشارکت سیاسی در نظام جمهوری اسلامی احساس مسئولیت می‌کنید؟) است.

- از لحاظ میانگین شاخص های متغیر اعتماد اجتماعی: بیشترین میانگین به میزان (۳,۹۵۳۸) مربوط به شاخص گویه ۲۸ (آیا اعضای خانواده شما آدم‌های قابل اعتمادی هستند؟) و کمترین میزان میانگین (۲,۵۷۸۰) مربوط به گویه ۲۷ (آیا بیشتر افراد جامعه افراد قابل اعتمادی هستند؟) است.

- از لحاظ میانگین شاخص های متغیر رسانه‌های داخلی: بیشترین میانگین به میزان (۳,۶۸۷۹) مربوط به شاخص گویه ۳۵ (تا چه اندازه شبکه‌های تلویزیونی سراسری (داخلی) را تماشا می‌کنید؟) و کمترین میزان میانگین (۲,۳۹۸۸) مربوط به گویه ۳۸ (تا چه اندازه شبکه‌های رادیویی استان‌ها را گوش می‌دهید؟) است.

- از لحاظ میانگین شاخص های متغیر مشارکت اجتماعی: بیشترین میانگین به میزان (۳,۵۷۲۳) مربوط به شاخص گویه ۴۱ (تا چه اندازه در انتخابات و رأی‌گیری‌ها شرکت می‌کنید؟) و کمترین میزان میانگین (۲,۴۷۴۰) مربوط به گویه ۳۹ (تا چه اندازه در تصمیم‌گیری‌های محله شرکت می‌کنید؟) است.

- از لحاظ میانگین شاخص های متغیر گرایش جوانان به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی: بیشترین میانگین به میزان (۳,۹۸۲۷) مربوط به شاخص گویه ۴۸ (تا چه اندازه به پشتیبانی از محرومان و مستضعفان به‌عنوان یکی از ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی اعتقاد دارید؟) و کمترین میزان میانگین (۳,۶۷۶۳) مربوط به گویه ۴۶ (تا چه اندازه به ظلم‌ستیزی و مبارزه با دشمن به‌عنوان یکی از ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی اعتقاد دارید؟) است.

- از لحاظ میانگین متغیرهای تحقیق: به ترتیب بیشترین میانگین متعلق به متغیر گرایش جوانان به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی (۳,۸۷۷۰)، هویت ملی (۳,۸۶۶۲)، دین‌داری (۳,۵۹۴۷)،

اعتماد اجتماعی (۳,۳۸۷۲)، رسانه‌های داخلی (۳,۰۲۴۶)، و کمترین میانگین متعلق متغیر مشارکت اجتماعی (۳,۰۲۱۰) است.

ج- نتایج رگرسیون خطی متغیرهای تحقیق نشان می‌دهد:

- ضریب رگرسیون برای متغیر دین‌داری $0/163$ مقدار خطای استاندارد $0/089$ و ضریب استاندارد برابر $0/140$ به دست آمده است. با توجه به اینکه مقدار آماره t برابر $1/835$ به دست آمده و سطح معنی‌داری (برابر $0/068$) بزرگ‌تر از $0/05$ به دست آمده است، نمی‌توان معنی‌داری ضریب متغیر دین‌داری و تأثیر آن بر گرایش به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی را تأیید کرد.

- ضریب رگرسیون برای متغیر هویت ملی $0/930$ مقدار خطای استاندارد $0/134$ و ضریب استاندارد برابر $0/578$ به دست آمده است. با توجه به اینکه مقدار آماره t برابر $6/941$ به دست آمده و سطح معنی‌داری (برابر $0/00$) کوچک‌تر از $0/05$ به دست آمده است، می‌توان معنی‌داری ضریب متغیر هویت ملی و تأثیر آن بر گرایش به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی را تأیید کرد.

- ضریب رگرسیون برای متغیر اعتماد اجتماعی $0/362$ مقدار خطای استاندارد $0/119$ و ضریب استاندارد برابر $0/070$ به دست آمده است. با توجه به اینکه مقدار آماره t برابر $1/142$ به دست آمده و سطح معنی‌داری (برابر $0/003$) کوچک‌تر از $0/05$ به دست آمده است، می‌توان معنی‌داری ضریب متغیر اعتماد اجتماعی و تأثیر آن بر گرایش به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی را تأیید کرد.

- ضریب رگرسیون برای متغیر رسانه‌های داخلی $0/089$ ، مقدار خطای استاندارد $0/078$ و ضریب استاندارد برابر $0/070$ به دست آمده است. با توجه به اینکه مقدار آماره t برابر $1/142$ به دست آمده و سطح معنی‌داری (برابر $0/255$) بزرگ‌تر از $0/05$ به دست آمده است، نمی‌توان معنی‌داری ضریب متغیر رسانه‌ای داخلی و تأثیر آن بر گرایش به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی را تأیید کرد.

- ضریب رگرسیون برای متغیر مشارکت اجتماعی $0/325$ مقدار خطای استاندارد $0/092$ و ضریب استاندارد برابر $0/280$ به دست آمده است. با توجه به اینکه مقدار آماره t برابر $3/531$ به دست آمده و سطح معنی داری (برابر $0/001$) کوچکتر از $0/05$ به دست آمده است، می توان معنی داری ضریب متغیر می توان معنی داری ضریب متغیر مشارکت اجتماعی و تأثیر آن بر گرایش به ارزش های فرهنگی انقلاب اسلامی را تأیید کرد.

- از لحاظ میزان تأثیر متغیرهای مستقل بر وابسته (میزان بتا): به ترتیب بیشترین میزان ضریب بتای مربوط به متغیر هویت ملی ($0/578$)، مشارکت اجتماعی ($0/280$)، اعتماد اجتماعی ($0/238$)، دین داری ($0/140$) و کمترین میزان بتا مربوط به متغیر رسانه های داخلی ($0/070$) است.

آزمون فرضیه ها

آزمون فرضیه نخست تحقیق یعنی «تأثیر دین داری جوانان بر گرایششان به ارزش های فرهنگی انقلاب اسلامی ایران معنادار است» نشان می دهد: ضریب رگرسیون برای متغیر دین داری $0/163$ مقدار خطای استاندارد $0/089$ و ضریب استاندارد برابر $0/140$ به دست آمده است. با توجه به اینکه مقدار آماره t برابر $1/835$ به دست آمده و سطح معنی داری (برابر $0/068$) بزرگتر از $0/05$ به دست آمده است، نمی توان معنی داری ضریب متغیر دین داری و تأثیر آن بر گرایش به ارزش های فرهنگی انقلاب اسلامی را تأیید کرد.

آزمون فرضیه دوم تحقیق یعنی «تأثیر هویت ملی جوانان بر گرایششان به ارزش های فرهنگی انقلاب اسلامی ایران معنادار است» نشان می دهد: ضریب رگرسیون برای متغیر هویت ملی $0/930$ مقدار خطای استاندارد $0/134$ و ضریب استاندارد برابر $0/578$ به دست آمده است. با توجه به اینکه مقدار آماره t برابر $6/941$ به دست آمده و سطح معنی داری (برابر $0/00$) کوچکتر از $0/05$ به دست آمده است، می توان معنی داری ضریب متغیر هویت ملی و تأثیر آن بر گرایش به ارزش های فرهنگی انقلاب اسلامی را تأیید کرد.

آزمون فرضیه سوم تحقیق یعنی «تأثیر اعتماد اجتماعی جوانان بر گرایششان به ارزش های

فرهنگی انقلاب اسلامی ایران معنادار است» نشان می‌دهد: ضریب رگرسیون برای متغیر اعتماد اجتماعی $0/362$ مقدار خطای استاندارد $0/119$ و ضریب استاندارد برابر $0/070$ به دست آمده است. با توجه به اینکه مقدار آماره t برابر $1/142$ آمده و سطح معنی‌داری (برابر $0/003$) کوچک‌تر از $0/05$ به دست آمده است، می‌توان معنی‌داری ضریب متغیر اعتماد اجتماعی و تأثیر آن بر گرایش به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی را تأیید کرد.

آزمون فرضیه چهار تحقیق یعنی «تأثیر استفاده از رسانه‌های داخلی بر گرایش جوانان به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی ایران معنادار است» نشان می‌دهد: ضریب رگرسیون برای متغیر رسانه‌های داخلی $0/089$ ، مقدار خطای استاندارد $0/078$ و ضریب استاندارد برابر $0/070$ به دست آمده است. با توجه به اینکه مقدار آماره t برابر $1/142$ به دست آمده و سطح معنی‌داری (برابر $0/255$) بزرگ‌تر از $0/05$ به دست آمده است، نمی‌توان معنی‌داری ضریب متغیر رسانه‌ای داخلی و تأثیر آن بر گرایش به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی را تأیید کرد.

آزمون فرضیه پنج تحقیق یعنی «تأثیر مشارکت اجتماعی جوانان بر گرایششان به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی ایران معنادار است» نشان می‌دهد: ضریب رگرسیون برای متغیر مشارکت اجتماعی $0/325$ مقدار خطای استاندارد $0/092$ و ضریب استاندارد برابر $0/280$ به دست آمده است. با توجه به اینکه مقدار آماره t برابر $2/531$ به دست آمده و سطح معنی‌داری (برابر $0/001$) کوچک‌تر از $0/05$ به دست آمده است، می‌توان معنی‌داری ضریب متغیر می‌توان معنی‌داری ضریب متغیر مشارکت اجتماعی و تأثیر آن بر گرایش به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی را تأیید کرد.

به‌طورکلی در این تحقیق می‌توان نتیجه گرفت به‌ترتیب بیشترین تأثیر سه متغیر هویت ملی ($0/578$)، مشارکت اجتماعی ($0/280$)، اعتماد اجتماعی ($0/238$) تأثیر معناداری بر متغیر گرایش به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی نشان می‌دهند اما تأثیر دو متغیر دین‌داری و رسانه‌های داخلی بر متغیر وابسته تحقیق یعنی گرایش به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی معنادار نیست.

- از لحاظ میزان تأثیر متغیرهای مستقل بر وابسته (میزان بتا): به ترتیب بیشترین میزان ضریب بتای مربوط به متغیر هویت ملی (۰/۵۷۸)، مشارکت اجتماعی (۰/۲۸۰)، اعتماد اجتماعی (۰/۲۳۸)، دین‌داری (۰/۱۴۰) و کمترین میزان بتا مربوط به متغیر رسانه‌های داخلی (۰/۰۷۰) است.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج سنجش میانگین متغیرهای تحقیق نشان می‌دهد به ترتیب بیشترین میانگین متعلق به متغیر گرایش جوانان به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی (۳,۸۷۷۰)، هویت ملی (۳,۸۶۶۲)، دین‌داری (۳,۵۹۴۷)، اعتماد اجتماعی (۳,۳۸۷۲)، رسانه‌های داخلی (۳,۰۲۴۶) و کمترین میانگین متعلق متغیر مشارکت اجتماعی (۳,۰۲۱۰) است. همچنین نتایج آزمون تحلیل رگرسیون خطی نشان می‌دهد به ترتیب بیشترین تأثیر میزان ضریب بتا متغیر هویت ملی (۰/۵۷۸)، مشارکت اجتماعی (۰/۲۸۰)، اعتماد اجتماعی (۰/۲۳۸) تأثیر معناداری بر متغیر گرایش به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی نشان می‌دهند اما تأثیر دو متغیر دین‌داری و رسانه‌های داخلی بر متغیر وابسته تحقیق یعنی گرایش به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی معنادار نیست.

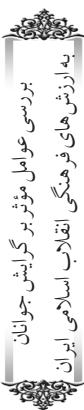
پیشنهادها

۱. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد تأثیر هویت ملی بر گرایش به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی معنادار است از این رو پیشنهاد می‌شود: هویت ملی دارای عناصر سازنده گوناگونی همچون ارزش‌های ملی، دینی، فرهنگی، اجتماعی و انسانی می‌تواند باشد اما در ارتباط با هویت جامعه ایران دو نگرش وجود دارد: یکی هویت ایرانی و دیگری هویت اسلامی. آنچه بیشتر مورد پذیرش واقع می‌شود این است که هویت ملی ایران ترکیبی از دو عنصر تمدن‌ساز ایرانی و اسلامی بوده است و این هویت ایرانی اسلامی در طول قرن‌های متمادی تا به امروز در ماندگاری ایران کهن نقش اساسی ایفا کرده است. از این رو ضمن لزوم توجه بیشتر نهادهای دولتی و مردمی به سه بُعد هویت تاریخی، هویت سیاسی و هویت فرهنگی، لازم است نهاد آموزش و پرورش در اهداف آموزشی خود به‌ویژه تدوین برنامه درسی، کتب آموزشی، فعالیت‌های فوق برنامه و غیره، نقش آفرین اصلی ترویج و تشویق جوانان در زمینه هویت ملی باشد تا از این منظر گرایش به ارزش‌های انقلاب اسلامی نیز بیشتر تقویت شود.

۲. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد تأثیر مشارکت اجتماعی بر گرایش به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی معنادار است از این رو پیشنهاد می‌شود: به منظور پیشبرد و تقویت گرایش به ارزش‌های انقلاب اسلامی رویکرد مشارکت اجتماعی به‌عنوان یک اصل در بین همه مردم و ذینفعان در سطح شهر تهران یعنی هم مردم و هم جامعه مدنی و بخش حاکمیتی توصیه می‌شود یا این‌که جامعه ساکن شهر تهران از طریق حفظ و تقویت روحیه تعاون و همکاری در جامعه، حفظ و تقویت روحیه انتقادپذیری و احترام به نظرات دیگران، حفظ و تقویت الگوی در ارتباط با دیگران و به‌ویژه شرکت در رویدادهای اجتماعی (مانند مراسم عزاداری، جشن‌ها و دیدار اقوام و دوستان)، شرکت در انتخابات و رأی‌گیری‌ها، توجه به بسیج مشارکتی، ارتباط با هیئت‌های مذهبی و مسجد و فعالیت در باشگاه‌ها و انجمن‌های فرهنگی ورزشی در دستور کار قرار گیرد یا این‌که در اولویت مسائل اجتماعی - فرهنگی شهر تهران قرار داده شود.

۳. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد تأثیر اعتماد اجتماعی بر گرایش به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی معنادار است از این‌رو پیشنهاد می‌شود: در وهله نخست در بخش اعتماد، نهادی از طریق عملکرد مناسب گروه‌ها، اقشار، اصناف و ادارات شهر تهران به‌ویژه صداوسیما، قضات و وکلا، نمایندگان مجلس و شهرداری تهران، امکان تقویت بُعد اعتماد نهادی فراهم گردد و در نتیجه گرایش به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی مردم به‌ویژه جوانان توسعه یابد. همچنین در بخش‌های اعتماد بین‌شخصی و تعمیم‌یافته نیز رعایت آن توسط مردم در قالب یک گفتمان فرهنگی به‌منظور تقویت گرایش به ارزش‌های فرهنگی انقلاب اسلامی مردم به‌ویژه جوانان در شهر تهران توصیه می‌شود.

منابع

- اسکندریپور، بهروز (۱۳۹۶). «طراحی مدل ارزش‌های فرهنگی اسلامی در دانشگاه پیام نور». مجله فرهنگ در دانشگاه اسلامی، سال هفتم، شماره سوم.
- بیرو، آلن (۱۳۷۰). فرهنگ علوم اجتماعی. ترجمه باقر ساروخانی. تهران: کیهان.
- جهانگیری، جهانگیر و فاطمه ابوترابی زارچی (۱۳۹۱). «بررسی عوامل مرتبط با جهت‌گیری ارزشی جوانان (مطالعه موردی دانشجویان دانشگاه شیراز)». فصلنامه مطالعات توسعه اجتماعی فرهنگی، سال اول، شماره اول.
- زیباکلام، صادق (۱۳۷۵). مقدمه‌ای بر انقلاب اسلامی. تهران: روزنه.
- فوکو، میشل (۱۳۸۹). ایرانی‌ها چه رؤیایی در سر دارند. ترجمه حسین معصومی همدانی، تهران: هرمس.